

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi ja laiksi kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi ja muutettavaksi kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettua lakia. Samalla ehdotetaan kumottavaksi Kasvinjalostuslaitoksesta annettu laki.

Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi ehdotetussa laissa valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan nettobudjetoina valtion laitoksena toimivan Kasvinjalostuslaitoksen hallinnassa olevaa omaisuutta ja liiketoiminta perustettavalle osakeyhtiölle, jonka toimialana olisi erityisesti Suomen ja muiden pohjoisten alueiden viljelyolosuhteisiin soveltuvien viljelykasvien jalostaminen ja markkinoiminen, niiden lisäysaineiston tuottaminen ja markkinoiminen sekä muu näihin liittyvä liiketoiminta. Osakeyhtiö jat-

kaisi Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa. Valtioneuvosto oikeutettaisiin ryhtymään myös muihin organisaatiomuodon muutoksesta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin Kasvinjalostuslaitosta koskevat erityiset säännökset ja siihen lisättäisiin mahdollisuus maksaa huoltovarmuusrahaston varoista peltokasveja jalostaville yrityksille korvausta huoltovarmuuden kannalta kansallisesti tärkeiden, mutta jalostusyrityksille taloudellisesti kannattamattomien kasvilajien jalostustyöstä, jota tehdään Suomessa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2000 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
2.2. Kansainvälinen kehitys	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
3.1. Esityksen tavoitteet	6
3.2. Keskeiset ehdotukset	6
4. Esityksen vaikutukset	6
4.1. Taloudelliset vaikutukset	6
4.2. Henkilöstövaikutukset	8
4.3. Ympäristövaikutukset	8
5. Asian valmistelu	8
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Lakiehdotusten perustelut	9
1.1. Laki Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi	9
1.2. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta	10
2. Voimaantulo	10
LAKIEHDOTUKSET	
1. Laki Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi	11
2. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta	12
LIITE	13
Rinnakkaisteksti	13
Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta	13

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Globaalinen ravinnon tuotannon ja kuluksen ennuste, viljan maailmanmarkkinahintojen viimeaikainen heilahtelu ja oman maataloutemme selviytymisstrategia EU-jäsenyydessä puoltavat kaikki voimakasta panostusta kasvinjalostukseen. On odotettavissa, että viljelystä pohjoisella vyöhykkeellä tulee suhteellisesti nykyistä tärkeämpää, kun viljelyalan merkittävä lisäys lämpimämmillä vyöhykkeillä ei enää ole mahdollista. Kasvinjalostus onkin yksi strategisista avaintoiminnoista maataloutemme kehittämisessä.

Kasvinjalostuslaitos perustettiin 1 päivänä tammikuuta 1994, jolloin yhdistettiin aikaisempi Hankkijan kasvinjalostustoiminta, Maatalouden tutkimuskeskuksen kasvinjalostustoiminta ja Jokioisten Siemenkeskus. Samalla toimintoja tehostettiin ja henkilöstöä vähennettiin. Varsinainen kasvinjalostusta koskeva tutkimustoiminta jätettiin osaksi Maatalouden tutkimuskeskusta.

Kasvinjalostuslaitoksella ei ole viranomais-tehtäviä, ja laitos toimii vapaassa kilpailutilanteessa siemenmarkkinoilla. Kilpaillailla markkinoilla valtion tulisi harjoittaa liiketoimintaa samoilla edellytyksillä kuin yksityisoikeudellisten yritysten, joten kasvinjalostusta on tarkoituksenmukaisempaa harjoittaa osakeyhtiömuodossa kuin nykyisenä nettobudjetoituna valtion laitoksena. Lisäksi kotimaiset siemenmarkkinat eivät nykyisellään toimi tyydyttävästi, joten olisi eduksi, jos alalla toimivia liikeyrityksiä ja etujärjestöjä saataisiin sitoutumaan kasvinjalostustoimintaan ja siemenmarkkinoiden kehittämiseen myös riskisijoittajina ja omistajina. Omistuksellinen sitoutuminen on käytännössä mahdollista siten, että Kasvinjalostuslaitoksesta muodostetaan osakeyhtiö, jonka osakkeita voivat omistaa valtion ohella esimerkiksi maatalousalan yritykset ja järjestöt.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Lainsäädäntö

Kasvinjalostuslaitoksen hallinnollinen asema ja tehtävät on määritelty Kasvinjalostuslaitoksesta annetussa laissa (1320/1993) ja

asetuksessa (1322/1993). Lain mukaan laitos on maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion laitos, jonka tehtäviä ovat viljelykasvien jalostaminen, jalostamiensa lajikkeiden markkinointi sekä niiden lisäysaineiston tuottaminen ja markkinointi. Tehtäviä on lain nojalla täsmennetty asetuksessa siten, että laitoksen tulee

1) jalostaa erityisesti Suomen ja muiden vastaavien pohjoisten alueiden viljelyolosuhteisiin soveltuvia kasvilajeja sekä markkinoida niiden siementä Suomessa ja ulkomailla;

2) huolehtia lajikkeidensa aitous-tarkastuksesta ja ylläpitojalostuksesta; sekä

3) tuottaa ja markkinoida pääasiassa pelto- ja nurmikkokasvien siementavaraa.

Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa johtaa ja valvoo johtokunta, jonka jäsenistä yhden valitsee henkilökunta keskuudestaan ja muut jäsenet nimittää valtioneuvosto korkeintaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Kasvinjalostuslaitoksesta annetun asetuksen 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on

1) asettaa yleiset tavoitteet laitoksen toiminnalle sekä päättää sen toimintalinjoista ottaen huomioon maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitut tavoitteet;

2) päättää merkittävän liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta;

3) päättää Kasvinjalostuslaitoksen talousarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja hyväksyä laitoksen tilinpäätös;

4) ohjata ja valvoa laitokselle asetettujen tavoitteiden toteutumista;

5) käsitellä muita Kasvinjalostuslaitoksen kannalta merkittäviä asioita; ja

6) hyväksyä henkilöstöä koskevat työehtosopimukset.

Kasvinjalostuslaitoksesta annetun asetuksen nojalla laitokselle voidaan ottaa toimimisi, josta sovitaan maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Laitos käyttääkin suomeksi toiminimeä Boreal Suomen Kasvinjalostus ja englanniksi Boreal Plant Breeding. Kasvinjalostuslaitos on siten tullut yleisesti tunnetuksi nimellä Boreal.

Käytäntö

Kasvinjalostuslaitos on nettobudjetoitu, liiketoimintaa harjoittava valtion laitos. Tuloja laitos saa pääasiassa rojaltimaksuista, siementavaran myynnistä ja valtion budjetis-

ta. Siemenmarkkinoiden lamasta ja EU-jäsenyyden maataloudelle aiheuttamista ongelmista huolimatta Kasvinjalostuslaitos on kyennyt jatkuvasti lisäämään omarahoitusosuuttaan. Vastaavasti valtion budjettirahoitusta laitokselle on voitu pienentää ja budjettirahoituksen osuus laitoksen tuloista on nykyään noin kolmannes.

Vuonna 1998 laitoksen kokonaiskulut olivat (suluissa vastaava luku vuodelta 1997) 23,8 miljoonaa markkaa (20,7 miljoonaa markkaa) ja liikevaihto 14,6 miljoonaa markkaa (11,0 miljoonaa markkaa). Liikealijäämä oli 9,2 miljoonaa markkaa (10,9 miljoonaa markkaa), ja valtion nettomääräraha laitokselle oli 9,27 miljoonaa markkaa (9,8 miljoonaa markkaa). Valtion myöntämällä nettomäärärahalla on katettu lähinnä Kasvinjalostuslaitokselle taloudellisesti kannattamattomien, mutta kansallisesti tärkeiden kasvilajien (tällä hetkellä esimerkiksi ruis, syysvehnä, kevätevehnä, herne, peruna ja nurmikasvit) jalostamisesta ja kantasiementuotannosta aiheutuvia kustannuksia sekä viljelykasviemme geeniresurssien ylläpidosta ja hoidosta aiheutuvia kustannuksia. Tuki-summa on pieni verrattuna toiminnan yhteiskunnalle tuottamaan hyötyyn.

Kasvinjalostuslaitoksen liiketaloudellisenä tavoitteena on saavuttaa kullakin kasvilajilla mahdollisimman hyvä taloudellinen tulos ja siten varmistaa edellytykset jalostuksen kilpailukykyisen säilymiselle ja kehittymiselle. Kotimaan markkinointistrategiana on solmia lajikekohtaisia edustussopimuksia rojaltimeksijärjestelmiseen tärkeimpien siemenkaupan organisaatioiden kanssa. Laitoksen omaa lajikevalikoimaa täydennetään tarvittaessa edustamalla Suomessa ulkomaisten yhteistyökumppaneiden lajikkeita.

Kasvinjalostuslaitos pyrkii aktiivisesti hankkimaan lisätuottoja vientimarkkinoilta, koska Suomen siemenmarkkinat ovat liian pienet kilpailukykyisen ja tehokkaasti toimivan, kaikki maamme maataloudelle merkittävät lajit kattavan kasvinjalostuksen rahoittamiseksi. Kasvinjalostuslaitos onkin laajentanut lajikkeidensa markkina-alueita ulkomaille, niille soveltuville alueille.

Kilpailu kasvinjalostusalaalla on kiristynyt selvästi. Kasvinjalostuslaitoksen tavoitteena on pysyä kilpailukykyisenä ottamalla modernit, tieteen edistysaskelten mahdollistamat jalostusmenetelmät tarvittaessa käyttöön. Kasvinjalostuslaitos tekee myös tutkimusyhteistyötä muun muassa Maatalouden tutki-

muskeskuksen kasvinjalostusalan, Helsingin yliopiston biotekniikan instituutin ja eräiden muiden koti- ja ulkomaisten yliopistojen sekä valtion teknillisen tutkimuskeskuksen kanssa. Laitos pyrkii tuomaan markkinoille vuosittain keskimäärin 2—3 uutta, kilpailukykyistä lajiketta. Lajikkeidensa lisäyksestä ja jalostajansiementuotannosta laitos pyrkii huolehtimaan pääsääntöisesti itse, sopimusviljelyä hyväksi käyttäen.

Kasvinjalostuslaitoksen kotimaisten rojaltiluottojen arvioidaan kasvavan lähivuosina, kun useita uusia suojattuja lajikkeita leviää siemenkauppaan. Sen sijaan ulkomaisten rojaltiluottojen ei odoteta kasvavan merkittävästi lähitulevaisuudessa. Vuonna 1998 laitos sai rojalteina ja vastaavina tuloina kotimaasta ja ulkomailta yhteensä noin 7 miljoonaa markkaa, ja tulojen odotetaan nousevan vähitellen siten, että ne ovat vuonna 2003 hieman yli 10 miljoonaa markkaa.

Kasvinjalostajanoikeutta laajennettiin äskettäin kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (789/1992) muutoksella (238/1999). Nyt myös tiloilla tapahtuvasta siemenen lisäyksestä alkaa kertyä rojaltila kasvinjalostajanoikeuksien haltijoille. Tämän rojalतिकertymän odotetaan olevan lähivuosina kaikille kasvinjalostajanoikeuksien haltijoille yhteensä muutamia miljoonia markkoja vuodessa, mutta pidemmällä aikavälillä kyseinen rojalतिकertymä voi nousta 10 miljoonan markan vuositason. Kasvinjalostuslaitoksen osuus tästä rojalतिकertymästä riippuu laitoksen lajikkeiden markkinaosuuksista.

Rojaltiluottojen lisäksi Kasvinjalostuslaitos saa markkinoilta tuloja myymällä lajikeedustajille kantasiementä niiden siementuotantoa varten sekä vähäisessä määrin sertifioitua siementä tukku- ja vähittäismyyntinä. Laitoksen siementuotannon tulot ovat vuosittain noin 5—6 miljoonaa markkaa eikä niihin ole odotettavissa suuria muutoksia, koska tarvittavan kantasiemenen määrä nykyisillä peltokasvien sertifioitujen siemenen tuotantomäärillä on rajallinen.

Kun Kasvinjalostuslaitos perustettiin vuonna 1994 Jokioisiin, Maatalouden tutkimuskeskuksen toiminta ja kasvinjalostukseen liittyvä vaihto-omaisuus siirrettiin Kasvinjalostuslaitokselle maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä, jolla myös luovutettiin laitoksen käyttöön vuosittain viljelykierrossa noin 130 hehtaaria Jokioisten kartanoiden koetoimintapelloja. Laitoksella on lisäksi käytössään vuosittain noin 200 hehtaaria

lisäysviljelypinta-alaa sopimusviljelyn periaattein. Laitos ei maksa vastiketta oikeudettaan käyttäjä Jokioisten kartanoiden peltöjä, mutta osallistuu Maatalouden tutkimuskeskuksen kanssa voimassa olevan yhteistyösopimuksen mukaisesti koetoimintalohkojensa peruskunnostuskuluihin. Tarkoitus on, että yhteistyö Maatalouden tutkimuskeskuksen kanssa jatkuisi samansisältöisenä myös Kasvinjalostuslaitoksen yhtiöittämisen jälkeen. Yhteistyön yksityiskohtaisista ehdoista on sovittava erikseen.

Toimitilakiinteistöistään Kasvinjalostuslaitos on maksanut valtion kiinteistölaitokselle markkinaehtoista vuokraa 1 päivästä toulukokuuta 1995 alkaen. Vuokrasopimukset ovat voimassa toistaiseksi. Vuosivuokra on 2,4 miljoonaa markkaa ja kiinteistöjen tasearvo kiinteistölaitoksen taseessa noin 11,5 miljoonaa markkaa.

Kasvinjalostuslaitoksessa on viime vuosina ollut vakituisina työntekijöinä hieman yli 50 henkilöä. Ainoastaan laitoksen johtaja on virkasuhteessa, muu henkilöstö on työsuhteessa. Koska kasvinjalostustoiminta on aktiivisimmillaan kesäkausina, laitos tarvitsee säännöllisesti myös kausityövoimaa. Vuositain määrääkaikaisista ja tilapäisistä työsuhteista kertyy noin 20 henkilötyövuotta.

Kasvinjalostus on työvoimavaltaista toimintaa. Siksi henkilöstökulujen osuus Kasvinjalostuslaitoksen kokonaiskuluista on lähes puolet. Vuonna 1998 laitoksen kokonaiskulut olivat 23,8 miljoonaa markkaa, joista henkilöstökuluja oli 11,7 miljoonaa markkaa.

2.2. Kansainvälinen kehitys

Kasvinjalostuksen teknisessä toimintaympäristössä on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Suhtautuminen geneettisten varantojen omistukseen on muuttunut siten, että vapaasti käytettävissä olevaa geneettistä materiaalia on saatavilla entistä rajoitetummin. Viljelykasvien laajemmat geneettiset varat (geenipoolit) kuuluvat joko niille valtioille, joiden alueella ne sijaitsevat, tai kehitystyön kohteena olevien jalostusaineistojen osalta aineiston luoneelle jalostusorganisaatiolle. Jalostusaineistojen käyttöoikeus ja vaihto perustuu entistä voimakkaammin jalostusorganisaatioiden välisiin sopimuksiin. Jalostajanoikeuden ja biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 78/1994) lisäksi geneettisten varojen omistusoikeutta

säätelee jo tällä hetkellä myös patenttioikeus, esimerkiksi tietynt geenisekvenssin selvittäjä voi hakea patenttioikeutta sekvenssiin. Myös erilaisten geenimerkkien omistusta ja käyttöoikeudet ovat kehittymässä patentin kaltaisiksi.

Alalla tapahtunut tieteellinen ja tekninen kehitys on tuonut mukanaan useita uusia bioteknisiä jalostusmenetelmiä kuten soluko- ja soluviljelyyn, geenikartat, geenimerkkitähteiset valintamenetelmät ja transgeenien hyväksikäytön (geenien siirron lajista toiseen). Lähitulevaisuudessa edellä mainitut uudet jalostustekniikat tulevat täysimittaisesti käyttöön täydentämään perinteisiä jalostusmenetelmiä. Myös jalostuksen tavoiterakenne muuttuu jalostajien verkottuessa yhä tiiviimmin sidosryhmiensä kanssa. Tämän seurauksena jalostuksen tavoitteena olevat lajikkeet tulevat olemaan entistä spesifisemmin kohdennettuja, eli jo jalostusprosessin aikana tiedetään esimerkiksi millä alueella lajiketta tullaan viljelemään, millainen on sen viljelytekniikka ja mihin tarkoitukseen sato käytetään. Tässä kehityksessä erityisesti satoisuuden, kasvitauti- ja tuholaiskestävyyden sekä laadun merkitys kasvaa.

Kasvinjalostustoimintaa harjoittavat organisaatiot liittoutuvat kilpailustrategisista syistä erilaisin yhteistyösopimuksiin. Tähän on johtanut yhtäältä se, että uusien bioteknisten menetelmien käyttöönotto vaatii merkittäviä taloudellisia investointeja, joiden kustannukset voidaan alliansseissa jakaa useamman yrityksen kesken. Toisaalta, liittämällä jalostusohjelmiaan, yritykset voivat välttää tarpeettomia kilpailutilanteita, saavuttaa taloudellisia ja teknisiä synergiaetuja sekä tehostaa markkinointiaan merkittävästi.

Edellä mainitut kasvinjalostajien toimintaympäristössä tapahtumassa olevat muutokset tuovat uusia haasteita kasvinjalostusyrityksille. Erikoistumalla, kohdentamalla jalostusohjelmat tehokkaasti ja liittoutumalla sopivien yhteistyökumppaneiden kanssa pienetkin jalostusyritykset voivat menestyä hyvin kansainvälisessä kilpailussa. Tärkeimpinä menestystekijöinä uudessa toimintaympäristössä tulevat mitä ilmeisimmin olemaan jalostusyrityksen tekninen tietotaito sekä kyky hyödyntää joustavasti ja täysimittaisesti yhteistyön ja verkostoitumisen tuomat edut.

Useimmissa länsimaissa kasvinjalostustoiminnan organisaatiomuoto on kehittynyt tutkimuslaitosmuodosta osakeyhtiöihin, joita valtiot eriasteisesti tukevat (esimerkiksi

Ruotsissa ja Norjassa). Osakeyhtiö pystyy toimimaan nopeasti ja joustavasti ja osakeyhtiö on myös yritysmuotona yleisesti tunnettu. Maailmanlaajuisesti kasvinjalostusalan yrityksistä suurin osa toimii nykyään osakeyhtiömuodossa.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Esityksen tavoitteet

Yleinen malli liiketoiminnan harjoittamiseen kilpailuilla markkinoilla on osakeyhtiö. Osakeyhtiönä toimiminen takaa valtion laitoksena toimimista paremmin tasapuoliset kilpailuedellytykset tilanteessa, jossa kilpailijat ovat osakeyhtiöitä. Osakeyhtiönä toimiminen mahdollistaa myös kotimaisten maatalousalan yritysten ja järjestöjen osakkuuden kasvinjalostusyrityksessä. Siten edunsaajat voidaan sitouttaa kasvinjalostustoimintaan ja niille suunnatulla osakeannilla toimintaan voidaan saada teknologia- ja markkinointi-investointeihin tarvittavaa pääomaa. Lisäksi eri maissa kasvinjalostustoimintaa harjoittavat organisaatiot liittyvät nykyään kilpailustrategisista syistä erilaisin yhteistyösopimuksin ja osakeyhtiön on helpompi osallistua kansainväliseen yhteistyöhön kuin valtion laitoksen.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Kasvinjalostuslaitos on valtion laitos, joka jo tällä hetkellä toimii liikeyrityksen tapaan. Toimiminen osakeyhtiömuodossa antaisi kuitenkin mahdollisuuden tehostaa toimintaa edelleen. Lisäksi se helpottaisi kansainvälistä yhteistyötä ja mahdollistaisi maatalousalan yritysten ja järjestöjen sitouttamisen yhtiön toimintaan ja riskirahoitukseen osakkaina.

Tällä perusteella ehdotetaan, että Kasvinjalostuslaitoksesta muodostetaan osakeyhtiö. Valtio merkitsisi perustamisvaiheessa osakeyhtiön koko osakekannan. Osakeyhtiön omistuspohjan laajennus voitaisiin toteuttaa suunnatulla osakeannilla välittömästi yhtiön aloitettua toimintansa. Suunnattua osakeantia koskeva lausuma sisältyy vuoden 2000 talousarvioesitykseen.

Osakeyhtiön toimialana olisi erityisesti Suomen ja muiden vastaavien pohjoisten alueiden viljelyolosuhteisiin soveltuvien viljelykasvien jalostaminen ja markkinointi,

niiden lisäysaineiston tuottaminen ja markkinointi sekä muu niihin liittyvä liiketoiminta kotimaassa ja ulkomailla. Osakeyhtiö jatkaisi Kasvinjalostuslaitoksen liiketoimintaa ja se aloittaisi toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2000, jolloin Kasvinjalostuslaitos lopettaisi toimintansa valtion laitoksena.

Pohjoisiin olosuhteisiin soveltuvien pelto-kasvilajikkeiden kehittäminen on välttämätöntä maamme huoltovarmuuden kannalta. Pienistä viljelymääristä johtuen monien tärkeiden viljelykasvien jalostaminen on Suomessa kuitenkin jalostajalle taloudellisesti kannattamatonta. Koska huoltovarmuuden ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset pyritään keskittämään huoltovarmuusrahastolle, ehdotetaan kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettuun lakiin otettavaksi säännös, jonka nojalla huoltovarmuusrahaston varoista voitaisiin maksaa kantasiementuotannosta ja Suomessa tehtävästä kasvinjalostustyöstä korvausta, jolla kasvinjalostusyritykset voisivat kattaa taloudellisesti kannattamattomien lajien jalostuksesta ja kantasiementuotannosta aiheutuneita kustannuksia.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Osakeyhtiön perustaminen

Osakeyhtiö on tarkoitus perustaa heti lain hyväksymisen jälkeen aluksi pienellä osakepääomalla yhtiön muodostamisen vaatimien valmistelevien toimien vuoksi. On tärkeää, että osakeyhtiön hallinnon perustamistoimet voidaan toteuttaa riittävän ajoissa.

Kasvinjalostuslaitoksen liiketoiminta ja osan hallinnassa olevasta omaisuudesta siirrettäisiin perustetulle osakeyhtiölle lain tullessa voimaan. Kasvinjalostuslaitoksen käytössä olevia kiinteistöjä ei siirrettäisi osakeyhtiölle, vaan ne jäisivät valtion omistukseen. Osakepääoman korotusta vastaava omaisuus luovutettaisiin apotortina osakkeita vastaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Pääomarakenne on tarkoitus muodostaa sellaiseksi, että se olisi toiminnan aloitusvaiheessa riittävän vahva ja että se mahdollistaisi yhtiön jatkuvan toiminnan. Pääomarakenteesta otetaan kuitenkin huomioon alan kilpailutilanne. Yhtiölle ei ole tarkoitus antaa kilpailuetua muihin alalla toimiviin yrityksiin nähden.

Omaisuus

Seuraavat luvut perustuvat Kasvinjalostuslaitoksen tilinpäätökseen 31 päivänä joulukuuta 1998.

Kasvinjalostuslaitoksen taseomaisuus on tasearvoltaan noin 12,8 miljoonaa markkaa. Käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia on yhteensä noin 8,3 miljoonaa markkaa. Vaihto- ja rahoitusomaisuutta on noin 4,5 miljoonaa markkaa. Oman pääoman määrä on noin 7,2 miljoonaa markkaa. Koska Kasvinjalostuslaitos on valtion laitos, sillä ei ole pitkäaikaista velkaa. Lyhytaikaista velkaa laitoksella on noin 5,6 miljoonaa markkaa.

Osakeyhtiön aloittava tase olisi noin 17 miljoonaa markkaa. Käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia olisi kahdeksan miljoonaa markkaa, josta koneiden ja laitteiden arvo olisi seitsemän miljoonaa markkaa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus olisi yhdeksän miljoonaa markkaa, josta saatava valtiolta neljä miljoonaa markkaa.

Osakeyhtiön oma pääoma olisi yhdeksän miljoonaa markkaa, josta miljoona markkaa olisi osakepääomaa. Vieras pääoma olisi kahdeksan miljoonaa markkaa. Taseen omavaraisuusaste olisi 53 prosenttia.

Kasvinjalostuslaitoksen käytössä vuokrasopimuksen nojalla olevia kiinteistöjä ei siirretä osakeyhtiölle, vaan ne jäävät valtion kiinteistölaitoksen hallintaan.

Vaikutukset valtiontalouteen

Kasvinjalostuslaitoksen omarahoitusosuus on jatkuvasti kasvanut 1990-luvulla, ja vastaavasti budjettirahoitusta laitokselle on voitu vähentää. Laitoksen saamien rojaltituottojen ja laitoksen kulujen välinen suhde on parantunut viidessä vuodessa 0,11:stä (vuonna 1994) 0,29:ään (vuonna 1998). Perustettava yhtiö ei saisi taloudellista tukea valtiolta, joten Kasvinjalostuslaitokselle vuosittain valtion talousarviosta osoitettu nettomääräraha on poistettu vuoden 2000 talousarvioesityksestä.

Ennakoitavissa olevana ajanjaksona ei ole odotettavissa, että osakeyhtiö tuottaisi voittoa. Yhtiön tarkoituksena olisi kuitenkin pyrkiä mahdollisimman hyvään taloudelliseen tulokseen. Yhtiön tulosta rasittaa kansallisesti tärkeiden, mutta jalostajalle taloudellisesti kannattamattomien kasvilajien jalostaminen.

Kansallisen huoltovarmuuden ylläpitämiseksi Huoltovarmuuskeskukselle ehdotetaan oikeutta maksaa huoltovarmuusrahaston varoista korvausta kasvinjalostusyrityksille, jotka jalostavat Suomessa edellä mainittuja viljelykasveja.

Yhtiöittämisen yhteydessä valtion eläkevastuut pienenevät. Tällä hetkellä Kasvinjalostuslaitoksen henkilöstön eläkkeet määräytyvät valtion eläkelain (280/1966) mukaan. Kasvinjalostuslaitoksen valtion laitoksena toimimisen aikana syntynyt eläkevastuu jäisi yhtiöittämisen yhteydessä valtiolle. Liiketoimintansa aloituspäivästä lukien osakeyhtiö järjestäisi henkilöstönsä eläketurvan työtehtäjiin eläkelain (395/1961) mukaisesti. Tuolloin valtion eläkelain mukaisen lisäeläkkeen karttuminen henkilöstölle lakkaa. Yhtiö maksaisi lisäeläkkeen menetyksestä työntekijöille korvausta sen suuruusena kuin siitä henkilöstön kanssa käytävissä neuvotteluissa sovitaan.

Valtio vastaa tapaturmakorvausten maksamisesta niiden tapaturmien osalta, jotka ovat peräisin Kasvinjalostuslaitoksen ajalta.

Vaikutukset osakeyhtiöön

Tehtyjen liiketoimintasuunnitelmien mukaan perustettavalla yhtiöllä on edellytykset jatkuvaan, kannattavaan toimintaan, jos huoltovarmuusrahaston varoista maksetaan kasvinjalostajille korvausta tiettyjen kasvilajien jalostustyöstä. Yhtiö voisi myös hakea toimintaansa varten esimerkiksi valtion viennin edistämisen- ja tutkimustukia, joita ei nykyisin myönnetä valtion laitoksille. Vuoden 2000 talousarvioesityksen mukaan yhtiö voisi vahvistaa pääomarakennettaan tietyille maatalousalan yrityksille ja järjestöille suunnatulla osakeannilla.

Valtion laitoksen muuttaminen osakeyhtiöksi muuttaa kustannusrakenteita siten, että yhtiölle tulee eräitä lisäkustannuksia, mutta ne määräytyvät samoin perustein kuin kilpailijoiden ja muiden osakeyhtiöiden kustannukset. Tällaisia lisäkustannuksia syntyy lähinnä verotuksesta, työttömyys-, tapaturma- ja vahinkovakuutusmaksuista, henkilöstösivukuluista ja eräistä muista kuluista. Toisaalta muun muassa eläkekustannukset alenevat pitkällä aikavälillä, koska ne määräytyvät samoin perustein kuin muuallakin yksityisellä sektorilla.

Vaikutukset kotimaiseen maatalouteen

Perustamalla Kasvinjalostuslaitos vuonna 1994 luotiin tehokas organisaatio, joka on palvellut suomalaista maataloutta tarjoamalla viljelijöiden käyttöön lajikkeita, jotka viljelyvarmuutensa puolesta soveltuvat erityisen hyvin maamme viljelyolosuhteisiin.

Kasvinjalostuslaitoksen toiminta-ajatukse-
na on jalostaa, tuottaa ja markkinoida erityisesti Suomen ja vastaavien pohjoisten alueiden olosuhteisiin soveltuvia pelto- ja nurmikkokasveja. Laitoksen toimintojen kehittämistä jatketaan osakeyhtiössä saman toiminta-ajatuksen pohjalta.

4.2. Henkilöstövaikutukset

Kasvinjalostuslaitos perustettiin vuoden 1994 alussa yhdistämällä maassamme toimineet kasvinjalostusyksiköt. Henkilöstömäärä sopeutettiin jo tuolloin vastaamaan toiminnan laajuutta. Yhtiöittäminen ei siis sinänsä vaikuta henkilöstön määrään, mutta osakeyhtiön tavoitteiden saavuttaminen saattaa jopa edellyttää lisähenkilöstön palkkaamista lähivuosina. Siirtyvän henkilöstön aseman turvaamiseksi yhtiötä perustettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtioneuvoston periaatepäätöksen määräyksiä (VM 29/01/98, henkilöstön aseman järjestäminen valtionhallinnon organisaatiomuutostilanteissa).

Tarkoituksena on, että Kasvinjalostuslaitoksen henkilöstö siirtyy osakeyhtiön palvelukseen niin sanottuina vanhoina työntekijöinä yhtiössä sovellettavin työehdoin. Siirtyvän henkilöstön keskeisistä palvelussuhteen ehdoista ja muista eduista on tarkoitus tehdä sopimus valtion ja henkilöstön välillä. Yleisenä periaatteena on, että osakeyhtiötä ei rasiteta muita alalla toimivia yrityksiä korkeammilla henkilöstökustannuksilla.

4.3. Ympäristövaikutukset

Kasvinjalostuslaitoksen yhtiöittämisellä ei ole suoranaisia ympäristövaikutuksia. Laajamittainen kotimainen kasvinjalostustoiminta parantaa kuitenkin pitkällä tähtäimellä mahdollisuuksia säilyttää monimuotoinen maanviljely Suomessa, koska maanviljely tarvitsee kannattaakseen maamme olosuhteisiin sopivia viljelykasveja ja lajikkeita.

5. Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 20 päivänä marraskuuta 1998 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Kasvinjalostuslaitoksen yhtiöittämiseen ja omistuspuhjan laajentamiseen liittyvät kysymykset ja mahdollisuudet henkilöstövaikutuksineen sekä valmistella tarvittavat lainsäädännölliset ehdotukset.

Työryhmän jäseninä oli maa- ja metsätalousministeriön, valtiovarainministeriön, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n sekä Kasvinjalostuslaitoksen ja sen henkilöstön edustajia. Lisäksi työryhmän työhön osallistui pysyvänä asiantuntijana Huoltovarmuuskeskuksen edustaja. Työryhmä kuuli valmisteluvaiheessa asiantuntijoita Kasvinjalostuslaitoksesta, liikenneministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, Kilpailuvirastosta ja Huoltovarmuuskeskuksesta.

Koska kasvinjalostustoiminta ei ainakaan tällä hetkellä ole Suomessa kokonaisuutena taloudellisesti kannattavaa, on Kasvinjalostuslaitoksen mahdollista toimintamuodon muutosta valmisteltaessa pidetty tärkeänä, että kasvinjalostustoiminnan tulee jatkossakin palvella ensisijaisesti suomalaista pelto- ja nurmikasvien viljelyä. Lisäksi on otettu huomioon, että toiminta tarvitsee jatkuakseen yhteiskunnan tukea. Arvioitaessa eri vaihtoehtoja toiminnan järjestämiseksi on myös otettu huomioon, että yksi selvitystyön lähtökohdista oli tavoite kotimaisten maatalousalan yritysten ja järjestöjen sitouttamisesta kasvinjalostustoiminnan jatkumiseen ja tukemiseen.

Hallituksen esitystä valmisteltaessa on tutkittu, mitä vaikutusta olisi Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisella

- 1) valtion liikelaitokseksi;
- 2) valtion liikelaitokseksi, jolla on tytäryhtiö; tai
- 3) osakeyhtiöksi.

Vaihtoehtoja on vertailtu työryhmän väliraportissa.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi

1 §. Pykälän mukaan valtioneuvosto saisi oikeuden luovuttaa nykyisin Kasvinjalostuslaitoksen hallinnassa olevaa omaisuutta ja laitoksen liiketoiminta perustettavalle yhtiölle, jonka toimialana olisi harjoittaa viljelykasvien jalostamista ja markkinointia, niiden lisäysaineiston tuottamista ja markkinointia sekä muuta näihin liittyvää toimintaa Suomessa ja ulkomailla.

Valtioneuvosto merkitsisi osakeyhtiön kaikki osakkeet. Valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen sisältyy ehdotus eduskunnan suostumukseksi, jonka nojalla valtioneuvosto saisi oikeuden laajentaa yhtiön omistuspohjaa suunnatulla osakeannilla. Osakkeiden tuottaman ääntenemmistön on kuitenkin tarkoitus säilyä valtiolla. Omistuspohjan laajennus on tarkoitus toteuttaa mahdollisimman pian yhtiön aloitettua toimintansa.

2 §. Osakeyhtiömuotoon siirtyminen järjestettäisiin käytännössä siten, että valtioneuvosto luovuttaisi perustettavalle osakeyhtiölle Kasvinjalostuslaitoksen liiketoiminnan sekä Kasvinjalostuslaitoksen taseessa ja kirjanpidossa olevan käyttö-, vaihto- ja rahoitusomaisuuden, sopimukset ja velvoitteet sekä immateriaalioikeudet.

Valtioneuvosto määräisi osakeyhtiölle luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Samoin valtioneuvosto määräisi muista omaisuuden luovuttamista ja osakeyhtiön muodostamista koskevista järjestelyistä. Yhtiölle siirrettävän omaisuuden arvo olisi noin 17 miljoonaa markkaa. Omaisuuden ja liiketoiminnan siirto tapahtuisi 1 päivänä tammikuuta 2000. Tasearvojen tarkistukset tehtäisiin valtioneuvoston vahvistettua Kasvinjalostuslaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 1999.

3 §. Pykälä sisältää säännökset perustettavan yhtiön verotuskohtelusta. Verotuksellisesti mielessä osakeyhtiö jatkaisi Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa siten kuin tuloverolaissa (1535/1992) ja arvonlisäverolaissa (1501/1993) on tarkoitettu. Tuloverotuksessa vähennyskelpoisena hankintamenona pidet-

täisiin niitä arvoja, joista omaisuus on luovutettu osakeyhtiölle.

4 §. Sen jälkeen kun Kasvinjalostuslaitos on lakkautettu ja sen omaisuus siirretty osakeyhtiölle, yhtiö vastaa Kasvinjalostuslaitoksen toiminta-aikanaan antamista ja tekemistä velka-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista niiden kaltaisista sitoumuksista.

Jos Kasvinjalostuslaitoksen sopijapuoli ei hyväksy sopimuskumppanin vaihtumista, yhtiö korvaa valtiolle sen, mitä valtio Kasvinjalostuslaitoksen sitoumuksista mahdollisesti joutuu korvaamaan.

5 §. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset Kasvinjalostuslaitoksen työsopimussuhteisen henkilöstön siirtymisestä perustettavan osakeyhtiön palvelukseen työsopimussuhteeseen. Määrääjäksi otetut henkilöt siirtyisivät osakeyhtiön palvelukseen siksi määrääjäksi, joksi heidät on otettu Kasvinjalostuslaitokseen, jos määrääjäksi ei ole päättynyt lain tullessa voimaan.

Ainoa Kasvinjalostuslaitoksessa nykyään oleva virka, joka on laitoksen johtajan virka, ehdotetaan lakkautettavaksi suoraan lain nojalla. Lakkautetun viran haltijan virkasuhde päättyisi ilman erillisiä toimenpiteitä.

Virkamies voi halutessaan kieltäytyä siirtymästä osakeyhtiön palvelukseen. Koska asianomaisella kuitenkin on mahdollisuus siirtyä virkaansa vastaavaan tehtävään osakeyhtiössä, ei siirrosta kieltäytynyt ole oikeutettu erorahaan tai toistuvaan korvaukseen eikä erityisen viranlakkaamissäännöksen vuoksi myöskään irtisanomisaikaan tai sen ajalta maksettavaan palkkaan Kasvinjalostuslaitoksen lakattua.

Virkamiehen osalta pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka nojalla osakeyhtiö voisi kuukauden kuluessa henkilön siirtymisestä osakeyhtiön palvelukseen irtisanoa hänen työsopimuksensa yhtiöittämisestä johtuvasta perustellusta syystä. Valtioneuvoston periaatepäätös henkilöstön aseman järjestämisestä valtionhallinnon organisaatiomuutostilanteissa (VM 29/01/98) edellyttää, että organisaatiolakeihin sisällytetään kyseinen yhtiön irtisanomisoikeutta koskeva säännös.

Palvelussuhteen ehtoihin osakeyhtiön työsopimussuhteisessa tehtävässä sovellettaisiin yhtiön työehtosopimusta.

6 §. Organisaatiomuutos edellyttäisi Kasvinjalostuslaitoksen lakkauttamista, minkä vuoksi pykälään sisältyy säännös Kasvinjalostuslaitoksesta annetun lain kumoamisesta. Lain kumoamisen seurauksena myös sen nojalla annettu asetus Kasvinjalostuslaitoksesta kumoutuisi. Lisäksi pykälään sisältyvät tarpeelliset säännökset lain voimaantulosta ja siitä, miten olisi toimittava Kasvinjalostuslaitoksen viimeisen tilikauden tilinpäätöksen osalta. Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa jatkava osakeyhtiö velvoitettaisiin laatimaan Kasvinjalostuslaitoksen viimeinen tilinpäätös.

1.2. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta

6 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus Kasvinjalostuslaitokseen poistettaisiin tarpeettomana. Valtion talousarvioon sisältyvän, kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettävän määrärahan suuruutta päätettäessä olisi otettava huomioon myös Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa jatkavan osakeyhtiön omistamien lajikkeiden siementavarasta suoritettavat kasvinjalostusmaksut.

6 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a §, jonka nojalla huoltovarmuusrahaston varoista voitaisiin korvata peltokasvien jalostajille Suomen olosuhteisiin soveltuvien la-

jikkeiden jalostamiskustannuksia, jos jalostustyö on tehty Suomessa. Korvausta voitaisiin maksaa myös yllämainittujen lajikkeiden kantasiemenen tuottamisesta. Mahdollisuus korvauksen maksamiseen olisi tärkeä kotimaisen siemenhuollon ja kansallisen huoltovarmuuden turvaamiseksi. Valtioneuvosto antaisi maa- ja metsätalousministeriön esittelystä tarkemmat säännökset korvauksen maksamisen ehtoista ja menettelystä, jota noudattaen korvausta haettaisiin ja maksettaisiin. Korvausta maksettaisiin ainoastaan sellaisten kasvilajien jalostuksesta, jotka ovat merkittäviä Suomen maataloudelle, mutta joiden jalostus ei pienistä tuotantomääristä johtuen ole jalostajalle taloudellisesti kannattavaa.

7 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus Kasvinjalostuslaitokseen, koska laitosta koskeva erityissäännös kävisi tarpeettomaksi. Kun Kasvinjalostuslaitos muutettaisiin osakeyhtiöksi, maksettaisiin kasvinjalostustukea samoilla edellytyksillä kaikille jalostajille.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Kasvinjalostuslaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvan Kasvinjalostuslaitoksen hallinnassa olevaa omaisuutta ja liiketoimintaa Kasvinjalostuslaitoksen toimintaa jatkamaan perustettavalle osakeyhtiölle, jonka toimialana on viljelykasvien jalostaminen ja markkinointi, niiden lisäysaineiston tuottaminen ja markkinointi sekä muu näihin liittyvä liiketoiminta Suomessa ja ulkomailla.

Valtio merkitsee osakeyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet.

2 §

Valtioneuvosto määrää osakeyhtiölle luovutettavan omaisuuden arvon ja ehdot, joilla luovutus tapahtuu, sekä muista omaisuuden luovuttamiseen ja yhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä. Valtioneuvosto määrää, mikä osa omaisuudesta pannaan yhtiöön osakkeita vastaan.

3 §

Tulo- ja varallisuusverotuksessa sekä arvonlisäverotuksessa yhtiön katsotaan sellaisenaan jatkavan Kasvinjalostuslaitoksen harjoittamaa liiketoimintaa.

4 §

Yhtiö vastaa niistä velka-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista niiden kaltaisista sitoumuksista, joihin Kasvinjalostuslaitos on toiminta-aikanaan sitoutunut.

5 §

Kasvinjalostuslaitoksen palveluksessa tämän lain voimaan tullessa oleva työsopimussuhteinen henkilöstö siirtyy suostumuksensa mukaisesti osakeyhtiön palvelukseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään. Määrääjäksi

Kasvinjalostuslaitoksen palvelukseen otetut henkilöt siirtyvät osakeyhtiön palvelukseen siksi määräajaksi, joksi heidät on palvelukseen otettu, jos määräaika ei ole päättynyt tämän lain tullessa voimaan.

Kasvinjalostuslaitoksen virkamiehen virka lakkaa tämän lain tullessa voimaan. Viran lakatessa virkamiehen virkasuhde päättyy ilman eri toimenpiteitä. Virkamies siirtyy suostumuksensa mukaisesti yhtiön palvelukseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään, jollei hän kieltäydy siitä viimeistään kahta kuukautta ennen tämän lain voimaantuloa. Osakeyhtiö voi kuukauden kuluessa henkilön siirtymisestä yhtiön palvelukseen irtisanoa työsopimuksen yhtiöittämisestä johtuvasta perustellusta syystä.

Palvelussuhteen ehtoihin siinä työsopimussuhteisessa tehtävässä, johon asianomainen on siirtynyt, noudatetaan, mitä yhtiön tekemässä työehtosopimuksessa ja työsopimuksessa sovitaan tai mitä laissa säädetään tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

6 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tällä lailla kumotaan Kasvinjalostuslaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1320/1993).

Valtioneuvosto voi suorittaa 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä ennen lain voimaantuloa. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä myös muihin sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kasvinjalostuslaitoksen viimeisen toimintavuoden tilintarkastukseen ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä tällä lailla kumotussa laissa ja valtion talousarviosta annetussa laissa (423/1988) tai niiden nojalla säädetään tai määrätään. Osakeyhtiö hoitaa tältä osin Kasvinjalostuslaitoksen tehtävät.

2.

Laki**kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostustoiminnan edistämisestä 8 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (896/1977) 6 § ja 7 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § laissa 1321/1993 ja 7 §:n 1 momentti laissa 240/1999, ja *lisätään* lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

6 §

Valtion talousarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

6 a §

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaamiseksi voidaan kasvinjalostusyritykselle huoltovarmuusrahaston varoista maksaa korvausta lajikkeiden jalostustyöstä, joka tapahtuu Suomessa, ja kan-

tasiementuotannosta. Valtioneuvosto antaa tarkemmat säännökset korvaukseen oikeuttavista kasvilajeista ja -lajikkeista sekä muista korvausperusteista.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetusta määrärahasta suoritetaan kasvinjalostajille kasvinjalostustukea määrä, joka vastaa jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea suoritetaan myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Erkki Tuomioja*

2.

Laki

kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostustoiminnan edistämisestä 8 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (896/1977) 6 § ja 7 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § laissa 1321/1993 ja 7 §:n 1 momentti laissa 240/1999, ja *lisätään* lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Valtion talousarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän *muusta kuin Kasvinjalostuslaitoksen jalostamien lajikkeiden* siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

6 §

Valtion talousarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

6 a §

Kansallisesti tärkeiden peltokasvilajien siemenhuollon turvaamiseksi voidaan kasvinjalostusyritykselle huoltovarmuusrahaston varoista maksaa korvausta lajikkeiden jalostustyöstä, joka tapahtuu Suomessa, ja kantasiementuotannosta. Valtioneuvosto antaa tarkemmat säännökset korvaukseen oikeuttavista kasvilajeista ja -lajikkeista sekä muista korvauserusteista.

7 §

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta määrärahasta suoritetaan *muille* kasvinjalostajille *kuin Kasvinjalostuslaitokselle* kasvinjalostustukea määrää, joka vastaa jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea suoritetaan myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitetusta määrärahasta suoritetaan kasvinjalostajille kasvinjalostustukea määrää, joka vastaa jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea suoritetaan myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle.

Tämä laki tulee voimaan
kuuta .

päivänä

